

اصول عقائد

تتميم

(تكملة)

www.ketab.ir

محسن قرائتی

فهرست نویسی پیش از انتشار کتابخانه ملی ایران:

قرائتی، محسن / ۱۳۷۴.

اصول عقاید (۱): توحید / مؤلف: محسن قرائتی.

تهران: مرکز فرهنگی درس‌هایی از قرآن، ۱۳۷۵.

۱۲۸ ص. ۵۰,۰۰۰ ریال. ISBN978-964-5652-25-6

فهرست نویسی بر اساس اطلاعات فیبا

۱. شیعه — اصول دین ۲. شیعه — عقاید. الف. عنوان.

۶ الف ۳۴ ق / ۵ / ۲۱۱ BP ۲۹۷ / ۴۱۷۲ ۶۲۱ - ۸۰ م

اصول عقاید (۱): توحید

محسن قرائتی

ناشر:	مرکز فرهنگی رس‌هایی از قرآن
چاپ:	چاپخانه دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم
نوبت چاپ:	هشتم - زمستان ۱۳۹۷
شمارگان:	۱/۰۰۰ نسخه
قیمت:	۲۳,۰۰۰ ریال

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۵۶۵۲-۲۵-۶

حق چاپ برای ناشر محفوظ است

مرکز پخش شماره ۱: تهران، تلفن و نمابر ۴ - ۶۶۹۴۶۳۶۳

مرکز پخش شماره ۲: قم، تلفن و نمابر ۳۷۷۴۲۴۷۰ - ۰۲۵

مرکز پخش شماره ۳: اصفهان، تلفن و نمابر ۲۲۰۵۴۸۵ - ۰۳۱۱

مرکز پخش شماره ۴: مشهد، تلفن و نمابر ۲۲۴۱۲۸۴ - ۰۵۱۱

www.Qaraati.ir

فهرست

پیش درآمد.....	۹
نیاز به دین.....	۹
دین طریقی.....	۱۵
فطرت در قرآن.....	۱۶
غبارهای فطرت.....	۱۸
عوامل شکوفایی فطرت.....	۲۰
امتیازات دین.....	۲۰
کارایی دین.....	۲۲
تحلیل‌های غلط از دین.....	۲۰
نشانه‌های بهترین دین.....	۳۷
ضرورت شناخت دین.....	۴۲
معارف ثابت ادیان.....	۴۳
جهان بینی.....	۴۶
هستی در جهان بینی.....	۴۸
نقش جهان بینی.....	۵۰
جایگاه شناخت.....	۵۰
ابزار شناخت.....	۵۲
منابع شناخت.....	۵۳
شناخت کامل و شناخت ناقص.....	۵۵
موانع شناخت.....	۵۵
اصول عقاید (۱)	
اصل اول: توحید.....	۵۷
حقیقت و ابعاد توحید.....	۵۷
ریشه‌های ایمان به خدا.....	۶۰
عقل.....	۶۰
فطرت.....	۶۱
راه‌های خداشناسی.....	۶۳
نظم و هماهنگی.....	۶۳
هماهنگی در هستی.....	۶۵
هماهنگی درون و بیرون.....	۶۵
نشانه‌های خدا.....	۶۶
نشانه‌های خدا در طبیعت.....	۶۶
نشانه‌ها در آفرینش حیوانات.....	۶۷
نشانه‌ها در جهان بینی.....	۶۷
هماهنگی تکوین و تخریب.....	۷۲
جبران کمبودها.....	۷۳
خداشناسی از راه فرض خلاف.....	۷۴
خداشناسی از راه مقایسه.....	۷۵
خداشناسی از راه افزایش.....	۷۶

گناه نابخشودنی	۱۰۹	نشانه‌های یکتایی خدا	۷۷
شرک زدایی مقدم بر توحید	۱۰۹	ارسال پیامبران	۷۷
نشانه‌های اخلاص	۱۱۳	بی‌نهایتی خدا	۷۷
پاسخ به چند شبهه	۱۱۵	انسجام در هستی	۷۷
توسل	۱۱۶	اقسام توحید	۷۸
واسطه قراردادن پیامبر	۱۱۷	توصیف خداوند	۷۹
توسل به پیامبر و اهل بیت	۱۱۸	انگهی توحید	۸۱
نوشتن نام بر روی قبور	۱۱۹	علل انحراف از توحید	۸۲
گریه بر مردگان و شهدا	۱۲۰	نار ایمان به خدا	۸۳
سلام و لعن در زیارت	۱۲۰	عوامل بهره	۸۵
تبرک	۱۲۱	آثار بی‌ایمانی	۸۶
طواف دور قبور	۱۲۱	ایمان‌های مورد انتقاد	۸۷
سجده بر مهر	۱۲۱	ایمان‌های مقبول	۹۰
روضه خوانی و یادبود	۱۲۲	علل انحراف از خداشناسی	۱۲۰
جشن‌ها	۱۲۳	شرک	۹۱
بوسیدن ضریح	۱۲۴	تاریخچه شرک	۹۶
ایمان بتبع	۱۲۶	تنوع شرک	۹۶
ذکر علی و حسن	۱۲۶	نمونه‌های شرک	۹۷
گنبد و بارگ	۱۲۷	آرم شرک	۹۸
		آمار مشرکان	۹۹
		آثار شرک	۱۰۰
		ریا شرک است	۱۰۵
		نشانه‌های شرک	۱۰۶
		نشانه دل‌های مشرک	۱۰۷
		اطاعت والدین ممنوع	۱۰۷

پیش درآمد

نیاز به دین

بحث اصول عقاید را با طرح سؤالی شروع می‌کنیم:

آیا انسان به دین نیاز دارد؟

قبل از پاسخ این سؤال، لازم است ابتدا نیازهای انسان را ذکر کنیم.

هر انسانی سه نیاز دارد:

۱- نیاز شخصی ۲- نیاز اجتماعی ۳- نیاز عالی

نیاز شخصی، مثل نیاز به غذا، پوناک، مسکن، همسر.

نیاز اجتماعی، اموری است که انسان چه در جامعه زندگی می‌کند به آنها

نیاز دارد. مانند قانون، مقررات و رهبر.

نیاز عالی، نیاز انسان به شناخت و معرفت است. که بشر سؤالات متعددی

در باره خود و هستی دارد و می‌خواهد خیلی چیزها را بشناسد و بداند و درباره

آنها اطلاعاتی داشته باشد. مثلاً شناخت هستی و مبدا آن، شناخت هدف

هستی و مقصد و پایان آن، شناخت راه زندگی و شناخت حق و باطل. جمله

نیازها و خواسته‌های هر انسانی است.

اکنون بار دیگر سؤال قبلی را تکرار می‌کنیم: انسان چه نیازی به دین دارد؟

پاسخ: در میان انواع نیازهای انسان، دین، پاسخگوی نیازهای عالی اوست.

انسان‌ها برای پاسخگویی به نیازهای عالی خود به دین نیازمندند، و دین به

سؤالات فوق پاسخ می‌دهد.

دین توضیح می‌دهد که سرچشمه هستی کجاست، آفریدگار هستی کیست، هدف هستی چیست، معیار شناخت حقیقت کدام است و مسئولیت ما در این مجموعه چیست.

۴- ام راه؟

ما انسان‌ها، برای سعادت و رشد خود به برنامه و طرح نیازمندیم و از سه طرف می‌توانیم برنامه مورد نیاز خود را به دست آوریم. به عبارت دیگر سه راه پیش روین ما است:

- ۱- طبق میل و سلیقه خود عمل کنیم.
- ۲- طبق خواسته‌های مردم جامعه خود را تنظیم کنیم.
- ۳- خود را تسلیم خدا نماییم و خود را فقط از او بگیریم.

راه خود

راه خود ساخته، هرگز راه مطمئنی نیست، زیرا معایب، اطلاعات و دانش انسان بسیار محدود است. او شاهد صدها اشتباه و خرابی در اعمال گذشته خویش است. وجود پشیمانی‌های بسیار در زندگی ما دلیلی است بر اشتباه بودن راهی که رفته‌ایم و چه بسیار از تصورات، برداشت‌ها و قضاوت‌های ما، که بعداً معلوم می‌شود اشتباه بوده است.

مضافاً، طوفان غرائز هر لحظه انسان را از سویی به سویی می‌برد و خواسته‌های جدیدی را مطرح می‌کند، با این وضع آیا صلاح است باز هم در

انتخاب راهی که به سعادت یا شقاوت همیشگی انسان مربوط می‌شود، طبق فکر ناقص و علم محدود خود عمل کند؟!

راه مردم

راه دوم نیز در نامطمئن بودن، دست کمی از راه اول ندارد، چون همان خطا و سهواً محدودیت که در دانش و اندیشه من بود در نظریه دیگران نیز هست. همانگونه که من در دام هواها و هوس‌های خویش گرفتارم، دیگران نیز همین گرفتاری را داشته‌اند و همان طور که من بارها پشیمان شده و می‌شوم، دیگران نیز همین پشیمانی را داشته و خواهند داشت.

از همه اینها گذشته هیچ میلی وجود ندارد که من از سلیقه خود صرف نظر کنم و دنبال سلیقه‌های کوناگور دیگران باشم. آزادی خود را رها کرده، اسیر کسانی شوم که نه حقیقت مرا می‌شناسند، نه سعادت ابدی مرا می‌دانند و نه معلوم است که خیر خواهم باشند.

راه دین یا راه برتر

راه دین، راهی است که آفریدگار برای ما قرار داده و ایمن است که سازنده هر کالایی به مشخصات و نیازهای آن از دیگران آگاه‌تر است و بهتر از هر کسی می‌تواند مقررات مربوط به نحوه استفاده و یا حفظ و نگهداری آن را مشخص نموده، اعلام کند.

آیا وجود انسان، از یک کالای ساخته دست بشر کمتر و یا ساده‌تر است؟! راه ما و مقررات و قوانین زندگی ما را نیز باید سازنده و خالق ما یعنی خدای بزرگ

بیان کند، زیرا او از هر کس نسبت به بندگان خود آگاه‌تر و مهربان‌تر است.

انتخاب راه دین، سفارش عقل است

علاوه بر مطالب فوق، انتخاب راه دین، امری کاملاً عقلانی و منطقی است؛ زیرا انسان عاقل همیشه احتمال خطر را خصوصاً اگر مهم باشد، جدی می‌گیرد. در جمعی که به مسافرت می‌روند، آن کسی بر مبنای عقل و خرد گام برمی‌دارد که هنگام سفر و احتمال خطر، چیزهایی با خود برمی‌دارد، طنابی برای بستن کفن، زنجیر چرخ برای یخبندان، جک و زاپاسی برای پنچری، چراغ قوه‌ای برای تاریکی و نوب و چماقی برای حمله دزدی مسلح.

انسان عاقل همواره به پیش‌آمدهای احتمالی سفر فکر می‌کند و این وسایل را همراه خود می‌برد، در تابلو، اراده که از عقل خود بهره‌ای نمی‌گیرند، سفر را آغاز کرده، هیچ یک از وسایل مورد نیاز را بر نمی‌دارند. در طول سفر چنانچه مشکلی پیش نیاید و خطری اتفاق نیفتد، کسی که این گونه امکانات را همراه خود برداشته‌اند ضرری نکرده‌اند؛ بلکه در طول سفر از احساس آرامش و اطمینان برخوردار بوده‌اند، اما اگر نیازی به این وسایل پیش آمد، کسانی که همراه خود هیچ وسیله‌ای ندارند چه کنند؟ مانند همین که جراتی برای کسانی که در این دنیا، دین را برگزیده، دستورهای آن را اجرا می‌کنند به انسان که این را رها نموده و به آداب و اعمال دینی پایبند نیستند، اتفاق می‌افتد.

انسان عاقل، بر اثر گفتار انبیا و بندگان صالح و صادق، راه پر مخاطره‌ای را پیش روی خود می‌بیند، آنان به او گفته‌اند: روزی فرامی‌رسد که باید پاسخگوی اعمال خود باشد، پاداش کارهای نیکش را می‌بیند و به خاطر کارهای زشت و

ناپسندش مجازات می‌شود. پیامبران الهی او را از ارتکاب گناهان باز داشته و انجام اعمال نیک را به او سفارش کرده‌اند.

به او گفته‌اند: سالی یک ماه رمضان، روزه بگیرد. به جای آنکه شراب بنوشد از خود انگور استفاده کند و روزی چند دقیقه در برابر خالق خویش نماز گزارد و به جای بی‌حرمتی به ناموس دیگران، ازدواج کند و عفت خود را حفظ نماید. حال اگر این وعده و وعیدها راست نبود و قیامتی به وجود نیامد و سؤال و جواب و پاداش و مجازاتی در کار نبود، کسی که در دنیا دیندار بوده، مقررات و دستورات دین را رعایت نموده، هیچ ضرری نکرده است. بلکه حداکثر به اندازه‌ای که فرد بی‌سواد و نادان وقت خود را صرف کارهای بی‌ارزش نموده است، فرد دیندار نماز خوانده، یا دستوری زنی را انجام داده است، اما اگر قیامتی در بین بود، که به هزار و یک دلیل سست است، آن وقت افراد بی‌دین، و غیر مذهبی و لایبالی چه خواهند کرد؟! بنابراین مذهب‌ها به هر حال برنده‌اند و افراد لایبالی و غیرمذهبی، در معرض خطر و ضرر قرار دارند.

البته روشن است که انجام اعمال دینی و پایبندی به آداب آن، صبر و استقامت می‌خواهد، فرد دیندار برای انجام تکالیف دین خود با مملکت‌های افراد لایبالی را تحمل کند، بویژه افرادی که در میان خانواده‌ها و دوست‌ها و غیر مذهبی به سر می‌برند باید تحمل بیشتری داشته باشند.

قرآن کریم می‌فرماید: *روشن مجرمان و خلاقاران، این است که به مؤمنان می‌خندند. و هرگاه از کنار دینداران می‌گذرند (آنها را مورد تمسخر قرار داده و) به یکدیگر چشمک می‌زنند. و زمانی که به نزد حزب و باند و گروهشان برمی‌گردند،*